

20.9.2022

Asianumero
VM112:00/2022
VN/23860/2022

Valtionvarainministeriö

Viite: Lausuntopyyntö 9.9.2022

Hallituksen esitys laiksi arvonlisäverolain väliaikaisesta muuttamisesta

Liikenne- ja viestintäministeriö kiittää mahdollisuudesta lausua otsikkoasiassa. Liikenne- ja viestintäministeriön lausunto koskee esityksen henkilökuljetuksia koskevaa osuutta. Covid-19-epidemia on merkittävästi heikentänyt henkilöliikennepalvelujen kysyntää ja sitä myötä erityisesti markkinaehtoisen kaukoliikenteen ja tilausliikenteen tarjontaa. Käynnissä oleva sota Ukrainassa on vaikuttanut vuoden 2022 alkupuolelta saakka muun muassa polttoainekustannusten nousun kautta niin henkilö- kuin tavarakuljetuksiin. Alan yritysten heikentynyt taloudellinen tilanne vaikuttaa kykyyn vastata voimakkaaseen kustannusten nousuun.

Henkilökuljetusten verokohtelua on nykyisin lievennetty siten, että niihin sovelletaan alennettua 10 prosentin verokantaa. Unionin oikeuden mukaan Suomi voi vapauttaa henkilökuljetukset verosta oikeuksin vähentää hankintoihin sisältyvä vero. Hallituksen esityksen mukaan kotimaan henkilökuljetuksen vapautettaisiin määräaikaisesti verosta ajalla 1.1.2023 - 30.4.2023. Esityksen mukaan alennettua verokantaa sovellettaisiin kaikkiin nykyisin verollisiin henkilökuljetuspalveluihin. Nykyisin alennetun verokannan henkilökuljetusten kategoriaan sisältyvät mm. linja-auto-, taksi-, juna- ja lentoliikenne. Esityksen tavoitteena on alentaa henkilökuljetusten kuluttajahintoja, mikä parantaisi kotitalouksien ostovoimaa. Esityksessä kuitenkin todetaan verokannan alentamisen siirtymisen kuluttajahintoihin olevan epävarmaa.

Liikenne- ja viestintäministeriö yhtyy esityksen yleiseen arvioon alennettujen arvonlisäkantojen tehokkuudesta yhteiskunnallisten tavoitteiden saavuttamisen kannalta, sekä epävarmuudesta liittyen alennettujen verokantojen vaikutukseen kuluttajahintoihin. Liikenne- ja viestintäministeriö pitää kuitenkin tärkeänä, että henkilökuljetuspalveluiden kilpailukykyä tuetaan nykyisessä tilanteessa. Vaikka arvonlisäveron alennus siirtyisi kuluttajahintoihin vain osittain, se voi osaltaan vähentää painetta hintojen korotuksiin. Arvonlisäveron alennuksella voi olla vaikutuksia erityisesti julkisesti järjestetyssä joukkoliikenteessä, missä toimivaltaiset viranomaiset hankkivat liikennepalveluita yrityksiltä sikäli, kun arvonlisäveron alennus koskee myös viranomaisten hankkimien palvelujen myyntihintoja lain voimassaoloaikana.

Liikenne- ja viestintäministeriö ja joukkoliikenteen toimivaltaiset viranomaiset hankkivat kaikille avoimia joukkoliikennepalveluita. EU:n palvelusopimusasetuksessa tarkoitettuja tieliikenteen toimivaltaisia viranomaisia ovat toimivaltaiset ELY-keskukset ja 27 seudullista ja kunnallista viranomaista. Rautatieliikenteen toimivaltaisia viranomaisia ovat liikenne- ja viestintäministeriö ja Helsingin seudun liikenne –kuntayhtymä omalla alueellaan. Lisäksi lentoliikennepalvelujen osalta liikenne- ja viestintävirasto on toimivaltaisena viranomaisena tehnyt hankintapäätöksen julkisen palveluvelvoitteen mukaisesti lentoliikenteestä Kemistä ja Kokkolasta, Kajaanista, Jyväskylästä sekä Joensuusta Helsinki-Vantaan lentoasemalle.

Id Versionumero

Liikenne- ja viestintäministeriö kiinnittää huomiota siihen, että arvonlisäverokannan laskeminen aiheuttaa myös hallinnollisia kustannuksia joukkoliikenteen toimivaltaisille viranomaisille ja alan yrityksille. Verokannan muuttumisen välittyminen esimerkiksi joukkoliikenteen lippujen hintoihin paikallisliikenteessä edellyttäne myös taksamuutosten hyväksymistä kaupungin joukkoliikennelautakunnassa. Verohallinnon ohjeistuksen tulisi olla ennakoivaa, jotta joukkoliikenneviranomaiset ja alan yritykset voivat suunnitella toimintaansa ja varautua vuoden alusta voimaan tulevaan muutokseen. Mikäli arvonlisäverokannan alennus välittyisi lippujen hintoihin, matkustajien kannalta nolloverokannan lyhyt voimassaoloaika voi aiheuttaa epätietoisuutta ja mahdolliset lippuhintojen muutokset edellyttävät alan toimijoilta tehostettua viestintää.

Valtio on tukenut linja-autoliikennettä Covid-19-epidemian aikana myöntämällä lisätukea joukkoliikenteen viranomaisille yhteensä 300,8 milj. euroa. Tuki on hyödyttänyt etenkin paikallisliikenteessä toimivien linja-autoalan yrityksiä. Koronatuen tavoitteena on ollut välttää joukkoliikenteen palvelutason lasku ja merkittävät korotukset lippujen hintoihin. Valtion talousarvion momentti 31.20.55 julkisen henkilöliikenteen palveluiden ostot ja kehittäminen ei kuitenkaan sovellu suoriin yritystukiin. Covid-19-epidemian vaikutus linja-autoliikenteen kokonaistarjontaan on ollut merkittävä, erityisesti markkinaehtoiseen kauko- ja tilausliikenteeseen. Julkisesti järjestetyn joukkoliikenteen palvelutaso on kyetty ylläpitämään, eikä lippujen hinnat ole nousseet, vaikka matkustajakysyntä on ollut Covid-19-epidemiaa edeltävää aikaa huomattavasti alhaisempaa.

Emil Asp
osastopäällikkö

Tiia Orjasniemi
neuvotteleva virkamies